

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
 Вікторія МЕДВІДЬ
(протокол «01» вересня 2025 року № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Економіка підприємства

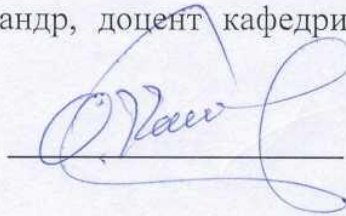
освітньо-професійна програма «Економіка і міжнародний бізнес»
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
навчально-науковий інститут економіки, управління,
права та інформаційних технологій

Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка і міжнародний бізнес» спеціальності 051 Економіка

Мова викладання: державна

Розробник: Калініченко Олександр, доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент
01 вересня 2025 року

Олександр КАЛІНІЧЕНКО

Погоджено гарантом освітньої програми «Економіка і міжнародний бізнес»

«01» вересня 2025 року

Тетяна ДЕЙНЕКА

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»
протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Ольга ДИВНИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2, 051ЕКОН_бд_2024(ЕМБ)
Семестр	4
Лекції (годин)	28
Семінарські/практичні (годин)	32
Самостійна робота (годин)	120
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні таких дисциплін як: Господарське законодавство, Національна економіка, Міжнародний агробізнес.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові:

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

5. Результати навчання

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показник.

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

**Співвідношення програмних результатів
навчання із очікуваними результатами навчання**

Результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
<p>ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – застосовувати сучасний аналітичний і методичний інструментарій для обґрунтування управлінських рішень; – оцінювати альтернативні варіанти рішень та обирати оптимальні на основі визначених критеріїв ефективності; – інтерпретувати результати аналітичних розрахунків у контексті управлінської діяльності; – здійснювати економічне обґрунтування пропозицій з урахуванням поведінки різних економічних агентів
<p>ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності</p>	<ul style="list-style-type: none"> – здійснювати комплексний аналіз функціонування суб'єктів господарювання; – оцінювати тенденції розвитку підприємства на основі економічних показників; – визначати та характеризувати основні функціональні сфери діяльності підприємства (виробничу, фінансову, маркетингову, інвестиційну тощо); – розраховувати та аналізувати систему показників, що характеризують ефективність і результативність діяльності підприємства; – інтерпретувати отримані результати аналізу, обґрунтовувати висновки та визначати стан і перспективи розвитку підприємства
<p>ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати</p>	<ul style="list-style-type: none"> – визначати та застосовувати теоретичні положення економіки підприємства для розв'язання практичних завдань; – обґрунтовувати вибір методів і підходів до вирішення конкретних економічних ситуацій; – виконувати економічні розрахунки, аналізувати та оцінювати їх результати; – інтерпретувати та оцінювати отримані результати з урахуванням умов функціонування підприємства; – формулювати, обґрунтовувати та оцінювати аргументовані висновки й практичні рекомендації на основі проведених розрахунків і аналізу
<p>ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ідентифікувати релевантні джерела соціально-економічної інформації; – застосовувати методологічні підходи до збору та обробки економічних даних; – здійснювати збір, систематизацію та верифікацію інформації; – аналізувати соціально-економічні дані з використанням відповідних методів; – розраховувати та оцінювати економічні та соціальні показники діяльності підприємства; – інтерпретувати отримані результати та формулювати обґрунтовані висновки
<p>ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки</p>	<ul style="list-style-type: none"> – використовувати статистичні та аналітичні дані з економічних джерел; – критично оцінювати зміст, структуру та логіку наукових і аналітичних текстів; – виокремлювати та аналізувати ключові ідеї та результати досліджень з економіки підприємства; – формулювати обґрунтовані висновки на основі опрацьованих джерел інформації

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи: лекція, розповідь, пояснення;
- наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- практичні методи: вправи, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, графічні роботи, есе, реферування).

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації, метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти;
- методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки та зауваження.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

– інтерактивні методи навчання: дискусії, диспути, дебати; проєктування професійних ситуацій; розроблення і презентація проєктів; метод «Займи позицію»; метод «Мікрофон»; «Мозковий штурм»;

– методи інтерактивної візуалізації навчального матеріалу: стрічка подій;

– комп'ютерні, мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

– методи усного контролю: опитування; бесіда; доповідь;

– методи письмового контролю: контрольна робота; самостійна робота; есе; творче завдання;

– методи самоконтролю: самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теорії та моделі підприємства

Підприємство як система та як економічний об'єкт. Моделі побудови підприємства. Ознаки підприємства. Напрямки діяльності підприємств та їх функціональні моделі.

Еволюція теорій економіки підприємства. Класична теорія підприємства. Неокласична теорія підприємства. Інституціональна теорія підприємства. Еволюційна теорія підприємства. Підприємницька та інтеграційна теорії підприємства.

Тема 2. Основи підприємництва

Сутність та функції підприємницької діяльності. Складові підприємництва та їх зміст. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Форми і моделі підприємницької діяльності. Типи професійної підприємницької діяльності та їх особливості.

Мале підприємництво у ринковій економіці. Особливості становлення, тенденції та проблеми розвитку в Україні. Соціально-економічна роль і значення підприємництва у структурі ринкової економіки. Необхідність, сутність та напрями державної підтримки малого підприємництва в Україні. Культура підприємницької діяльності. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі.

Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання

Підприємство як суб'єкт господарювання, як господарська система і як форма реалізації підприємництва. Цілі підприємства та вимоги до них.

Правові основи функціонування. Законодавчі акти, що слугують базою функціонування підприємства. Господарський кодекс України, зміст (основні засади господарської діяльності, суб'єкти господарювання, майнова основа, господарські зобов'язання, відповідальність за порушення, особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання, зовнішньоекономічна діяльність, спеціальні режими господарювання).

Режим створення і реєстрації підприємства, господарської діяльності, взаємовідносин з державою, ліквідації і реорганізації суб'єктів господарювання. Статут підприємства. Колективний договір.

Види підприємства за окремими класифікаційним ознаками – мети та характеру діяльності, формою власності, приналежності капіталу в статутному фондів, способу утворення та формування статутного фонду, кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції, ступеня залежності від іншого підприємства, галузевої приналежності, правового статусу та форми господарювання.

Поняття та ознаки добровільних об'єднань підприємств. Організаційно-правові форми господарських об'єднань: асоціація, корпорація, консорціум, концерн, картель, синдикат, трест, асоційовані підприємства, холдинг, фінансова група.

Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства

Вплив зовнішнього оточення на діяльність підприємств. Поняття і складові компоненти середовища господарювання. Чинники мікросередовища та особливості їх впливу на діяльність економічних суб'єктів. Мезосередовище та його чинники.

Макросередовище господарювання і його чинники. Особливості дії чинників макросередовища. Демографічні, природні, науково-технічні, економічні, екологічні, політичні та міжнародні чинники та їх урахування в підприємницькій діяльності.

Методичні підходи до оцінювання середовища господарювання підприємства. PEST-аналіз та методика його проведення. Методика складання профілю чинників мікро-, мезо- та макросередовища.

Тема 5. Структура та управління підприємством

Поняття та функції управління. Підприємство як об'єднання управляючої системи і системи, якою управляють. Суб'єкти та об'єкти управління. Інструменти управління: ієрархія, культура і ринок.

Рационалістична концепція управління. Неформальна концепція управління. Принципи управління за А. Файолем. Методи управління: економічні, адміністративно-правові, соціально-психологічні. Чинники, що визначають вибір моделі управління.

Організаційна структура управління. Зв'язки елементів системи управління: лінійні, функціональні та міжфункціональні. Лінійний тип організаційної структури управління. Лінійно-штабна організаційна структура. Функціональний тип організаційної структури управління. Лінійно-функціональний (комбінований) тип організаційної структури управління виробництвом. Дивізіональна структура управління. Регіональний тип організаційної структури управління виробництвом. Матричний тип організаційної структури. Конгломератний тип організаційної структури управління.

Методи вибору типу організаційної структури управління: метод аналогій, метод структуризації цілей, метод організаційного моделювання. Основні принципи формування організаційних структур управління.

Тема 6. Ринок і продукція

Ринок: сутність, функції, форми та структура. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку.

Товар і товарний ринок: сутність, класифікація. Поняття асортименту і номенклатури продукції. Вимірники продукції. Показники обсягу продукції (послуг): товарна, валова, реалізована, чиста продукція.

Поняття маркетингу, його концепції та різновиди. Система маркетингу та маркетингова діяльність підприємства. Попит: поняття, методи оцінювання та прогнозування.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства

Товарна політика підприємства: поняття та складові. Товарні стратегії та їх зміст. Життєвий цикл товару. Види життєвих циклів товару. Формування асортименту товарів та управління ним.

Поняття бренду. Технологія його створення та розвитку. Імідж товару на ринку та інструменти його створення: торговельна марка, упаковка, маркування та кодування товару, реклама, перед- та після продажний сервіс.

Ціна на продукцію (послуги): сутність, функції, аналіз ціноутворюючих чинників. Загальні та специфічні чинники ціноутворення. Характеристика основних видів цін. Роль держави у процесі ціноутворення.

Ціноутворення: поняття та методи ціноутворення. Технологія розробки та обґрунтування цінової стратегії підприємства.

Цінова політика підприємства: сутність, пріоритетність у ринковій економіці. Різновиди цінової політики. Види цінової диференціації. Нормативно-правова база ціноутворення в Україні.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Сутність і методи прогнозування. Основні напрямки прогнозування товарного ринку підприємства. Макроекономічне програмування.

Загальна характеристика планування. Принципи та методи планування. Планування діяльності підприємства. Система планів підприємства. Методи розрахунку планових показників.

Стратегія розвитку підприємства. Сутність стратегічного планування, його етапи. Місія і стратегічні цілі підприємства. Генеральна стратегія підприємства та її різновиди. Функціональна стратегія.

Тактичне планування діяльності підприємства. Методи тактичного планування. Зміст тактичних планів. Бізнес плани підприємства, їх роль та призначення.

Оперативне планування поточної діяльності підприємства. Порядок розробки оперативного плану.

Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання

Особливості землі як засобу виробництва. Види, земельних угідь. Характеристика земельних угідь. Визначення економічної оцінки землі. Грошова оцінка землі.

Економічна ефективність використання земель у сільськогосподарському виробництві, система показників її оцінювання. Основні напрями підвищення економічної ефективності використання земельних угідь у сільському господарстві.

Ринок землі в Україні: сутність, завдання, функції.

Тема 10. Персонал підприємств

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств.

Методи оцінки й добору працівників для підприємств чи інших суб'єктів господарювання. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу (кадрів). Досвід формування та забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу підприємств.

Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в підприємствах

Економічна категорія продуктивності праці. Методи вимірювання та показники продуктивності праці, їх переваги та недоліки, сфери застосування. Класифікація чинників та резервів зростання продуктивності праці. Система розрахунків можливого зростання продуктивності праці.

Вимоги до системи мотивації праці. Концептуальна характеристика моделей мотивації трудової діяльності. Методи мотивації трудової діяльності.

Соціально-економічна сутність заробітної плати та її функції. Механізм державного регулювання оплати праці. Структура заробітної плати. Особливості організації оплати праці на підприємстві. Тарифна система оплати праці. Форми і системи заробітної плати. Особливості преміювання персоналу. Особливості безтарифної системи оплати праці.

Тема 12. Основний капітал підприємств

Капітал як економічний ресурс підприємства. Сутність та класифікація основного капіталу підприємства. Класифікація основних засобів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Видова (технологічна) структура основних засобів, фактори й тенденції динаміки на підприємствах.

Первісна, відновна й залишкова вартість основних засобів. Індексація основних засобів.

Фізична суть техніко-економічного старіння знарядь праці та форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна). Амортизація основних засобів. Норми амортизаційних відрахувань. Оцінка доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування. Розширене відтворення основних засобів їх технічним переозброєнням, реконструкцією, розширенням і новим будівництвом.

Соціально-економічне значення і системи показників ефективності відтворення та використання основних засобів. Напрямки інтенсифікації створення та шляхи ліпшого використання основних засобів підприємства за нормальних умов господарювання.

Тема 13. Оборотний капітал підприємств

Оборотний капітал: сутність, елементний склад, структура та джерела формування. Характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Нормування витрат та розрахунки необхідного обсягу оборотного капіталу підприємства. Показники та шляхи кращого використання сировини, матеріалів, палива тощо. Сучасна політика ресурсозбереження.

Оборотні кошти підприємств, їх кругообіг. Оцінка структури оборотних коштів. Класифікація оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Класифікація нормативів. Принципи нормування. Методи розрахунку нормативів.

Ефективність використання оборотних коштів. Заходи підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання

Фінансові результати як критерій досягнення мети підприємства. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства. Показники фінансових результатів і фінансового стану. Дохід. Обчислення величини доходу і порядок його розподілу.

Прибуток і рентабельність. Розподіл прибутку. Рентабельність діяльності підприємства, її різновиди і методи обчислення.

Методика аналізу фінансово-економічного стану підприємства. Оцінювання ділової активності, фінансової стійкості та ліквідності.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 051ЕКОН бд 2024(ЕМБ)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	12	2	2	8
Тема 2. Основи підприємництва	12	2	2	8
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання	12	2	2	8
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	14	2	2	10
Тема 5. Структура та управління підприємством	12	2	2	8
Тема 6. Ринок і продукція	14	2	2	10
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	14	2	2	10
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	12	2	2	8
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	12	2	2	8
Тема 10. Персонал підприємств	12	2	2	8
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в підприємствах	16	2	4	10
Тема 12. Основний капітал підприємств	12	2	2	8
Тема 13. Оборотний капітал підприємств	12	2	2	8
Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання	14	2	4	8
Усього годин	180	28	32	120

8. Теми семінарських/практичних занять

Назви тем	Кількість годин
	денна форма 051ЕКОН бд 2024(ЕМБ)
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	2
Тема 2. Основи підприємництва	2
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання	2
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	2
Тема 5. Структура та управління підприємством	2
Тема 6. Ринок і продукція	2
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	2
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	2
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	2
Тема 10. Персонал підприємств	2
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в підприємствах	4
Тема 12. Основний капітал підприємств	2
Тема 13. Оборотний капітал підприємств	2
Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання	4
Разом	32

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин
	денна форма <i>051EКОH бд 2024(ЕМБ)</i>
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	8
Тема 2. Основи підприємництва	8
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання	8
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	10
Тема 5. Структура та управління підприємством	8
Тема 6. Ринок і продукція	10
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	10
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	8
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	8
Тема 10. Персонал підприємств	8
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в підприємствах	10
Тема 12. Основний капітал підприємств	8
Тема 13. Оборотний капітал підприємств	8
Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання	8
Разом	120

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни «Економіка підприємства» не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання
ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)	Усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи, екзамен
ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності	Усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи, екзамен
ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	Усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи, екзамен
ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники	Усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи, екзамен
ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки	Усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи, екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти встановлених порогових рівнів оцінювання за кожним із передбачених результатів навчання. Одним із обов'язкових компонентів освітнього процесу є систематичний поточний контроль, а також підсумкове оцінювання рівня досягнення відповідних результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	усне опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань зі сам. роб.	екзамен	
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	2	2	-	1	-	5
Тема 2. Основи підприємництва	2	2	-	1	-	5
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання	2	2	1	1	-	6
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	2	2	1	1	-	6
Тема 5. Структура та управління підприємством	2	2	1	1	-	6
Тема 6. Ринок і продукція	2	2	1	1	-	6
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	2	2	1	1	-	6
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	2	2	1	1	-	6
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	2	2	-	1	-	5
Тема 10. Персонал підприємств	2	2	-	1	-	5
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в підприємствах	2	2	1	1	-	6
Тема 12. Основний капітал підприємств	2	2	1	1	-	6
Тема 13. Оборотний капітал підприємств	2	2	1	1	-	6
Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання	2	2	1	1	-	6
Екзамен	-	-	-	-	20	20
Разом	28	28	10	14	20	100

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час семінарських занять у таких формах, як усне опитування, розв'язування тестових завдань, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи.

Шкала та критерії оцінювання опитування – 2 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Змістовна відповідь демонструє глибоке та системне розуміння закономірностей функціонування й розвитку підприємства. Виклад матеріалу логічно структурований, послідовний і аргументований, із використанням релевантних фактів, статистичних даних, економічних показників та науково обґрунтованих положень. Високий рівень засвоєння теоретичного матеріалу та здатність інтегрувати його у практичну площину, зокрема застосовувати економічні інструменти й методи аналізу для розв'язання професійно орієнтованих завдань. Наявність самостійних висновків, оригінальних ідей та елементів інноваційного підходу до вирішення проблем, що підтверджує розвиток критичного й творчого мислення здобувача вищої освіти	2
Достатній	Відповідь демонструє добре розуміння ключових аспектів теми, однак без належної глибини аналізу. Аргументація є чіткою, проте супроводжується обмеженою кількістю конкретних фактів і доказів. Простежується достатній рівень здатності до практичного застосування знань, проте можливі окремі неточності або обмеження. Продемонстровані спроби впровадження нових підходів чи креативних рішень, проте вони охоплюють не всі аспекти порушеної проблематики	1
Незадовільний	Відповіді є неправильними або відсутні взагалі, що свідчить про відсутність базових знань щодо сутності економіки підприємства. Такий рівень підготовки унеможливує оцінювання сформованості відповідних компетентностей і досягнення програмних результатів навчання	0

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях – 2 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти повністю та системно володіє навчальним матеріалом; демонструє глибоке розуміння економічних категорій, показників і методів розрахунку. Правильно й у повному обсязі виконав усі практичні завдання. Відповіді є логічними, аргументованими, структурованими. Здобувач уміє аналізувати економічні ситуації, виявляти проблеми, пропонувати обґрунтовані управлінські рішення, інтегрувати теоретичні знання з практикою. Повністю досягнуто визначених результатів навчання	2
Достатній	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом. Розкриває основний зміст практичних завдань. Правильно виконав більшість завдань, однак припускається окремих несуттєвих неточностей або незначних помилок у розрахунках чи формулюваннях. Відповіді є загалом логічними, проте недостатньо глибокими або аргументованими. Досягнуто більшість запланованих результатів навчання	1
Низький	Здобувач вищої освіти не продемонстрував належного рівня засвоєння матеріалу. Допустив суттєві помилки у розрахунках. Не виконав або неправильно виконав більшість практичних завдань. Відсутнє розуміння основних економічних категорій і взаємозв'язків. Результати навчання не досягнуті. Потрібне повторне виконання завдання	0

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів – 1 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти надає правильні відповіді на 51–100 % тестових завдань, що свідчить про достатній або високий рівень засвоєння навчального матеріалу та сформованість відповідних знань, умінь і компетентностей	1
Низький	Здобувач вищої освіти надає правильні відповіді менш ніж на 50 % тестових завдань, що свідчить про недостатній рівень засвоєння навчального матеріалу, фрагментарне або поверхневе розуміння основних понять і відсутність сформованих компетентностей	0

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи – 1 бал

Рівень опанування РН	Якісна оцінка самостійної роботи здобувача	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти повною мірою, самостійно та коректно виконав усі завдання відповідно до встановлених вимог. Робота характеризується правильністю розрахунків, логічністю викладу, обґрунтованістю висновків і використанням відповідного категоріального апарату. Продемонстровано досягнення визначених результатів навчання за відповідною темою	1
Низький	Здобувач вищої освіти виконав завдання частково або з порушенням встановлених вимог; допустив суттєві помилки в розрахунках чи теоретичних положеннях. Загальний обсяг виконаної роботи становить менше ніж 10 % від передбаченого обсягу або не дає можливості об'єктивно оцінити рівень сформованості компетентностей і досягнення програмних результатів навчання	0

Додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є **екзамен**.

Екзамен складається з двох теоретичних питань та практичного завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне завдання (2 питання)	1-3 бали	Здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні знання навчального матеріалу. Допускає суттєві змістові помилки. Не розуміє ключових понять, категорій і теоретичних положень дисципліни. Відповідь є неповною (розкрито менше 50 % змісту питань), логіка викладу порушена
	4-5 балів	Здобувач вищої освіти відтворює основні теоретичні положення, володіє базовими поняттями та категоріями, однак допускає окремі неточності та неповноту у викладі матеріалу (до 25 % змісту залишено нерозкритим)
	6-10 балів	Здобувач вищої освіти демонструє системні, ґрунтовні знання. Дає повну, логічну та аргументовану відповідь. Вільно володіє науковою термінологією, розуміє міжкатегоріальні зв'язки
Практичне завдання (задача)	1-3 бали	Здобувач вищої освіти не виконав або виконав завдання з істотними помилками. Демонструє відсутність розуміння методики розрахунків та економічного змісту показників
	4-5 балів	Здобувач вищої освіти загалом правильно розуміє зміст завдання, однак допускає несуттєві помилки в розрахунках або формулюваннях. Рішення є частково обґрунтованим
	6-10 балів	Здобувач вищої освіти правильно та повністю виконує завдання. Демонструє розуміння методики розрахунків і економічного змісту показників
Всього (макс. к-ть балів)	20 балів	Підсумкова оцінка формується як сума балів за теоретичну та практичну складові екзамену

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,

використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

– **щодо термінів виконання та перескладання:** здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись термінів – дат і часу аудиторного виконання видів робіт або дистанційного (на платформі LMS Moodle).

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 25 % нижче. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

– **щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

– **щодо відвідування занять:** відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.

– **щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти:** на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед/під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання

регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu2025.pdf>.

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 2. Основи підприємництва	Prometheus	Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП-підприємців України	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства Тема 6. Ринок і продукція	Prometheus	Курс на експорт	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NP+EXP101+2018_T3
Тема 5. Структура та управління підприємством		Курс лекцій Богдана Гаврилишина	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:BHFoundation+HAWRYLYSHYN+2017_T1

– **щодо оскарження результатів оцінювання:** після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.

Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Андреева Л. О., Болтянська Л. О., Лисак О. І. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь, ТДАТУ, 2018. 246 с.
2. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. За заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС, 2017. 192 с.
3. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2-е вид., 2019. 304 с.
4. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кризов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
5. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 472 с.
6. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 432 с.
7. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2012. 600 с.
8. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
9. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях: навчальний посібник. Львів : ЛТЕУ, 2020. 316 с.
10. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Петренко В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. Вінниця : «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. 432 с.
11. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : НаУКМА, 2018. 304 с.
12. Туренко А. М., Дмитрієв І. А., Іванілов О. С., Шевченко І. Ю. Словник економіста та підприємця. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с.

13. Шевців Л. Ю. Стратегічний управлінський облік і аналіз: навчальний посібник. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2025. 504 с.

14. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запухляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.

15. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Ліра-К, 2020. 596 с.

Допоміжні

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.

2. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків : ХНАДУ, 2018. 292 с.

3. Калініченко О. В. Розвиток інноваційної діяльності в Україні. *Перспективи розвитку господарсько-фінансової діяльності підприємств в Україні: теорія, методика, практика : колективна монографія* / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 6 – 12. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17362>.

4. Калініченко О. В. Формування системи економічної безпеки підприємства. *Сучасний стан та перспективи розвитку діяльності підприємств в Україні : теорія, методика, практика : колективна монографія* / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2022. С. 137 – 143. URL: <http://www.economics.in.ua/2022/11/1.html>. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17364>.

5. Калініченко О. В., Кулик М. І., Лесюк В. С. Біоекономічна оцінка ефективності виробництва біомаси енергетичних культур в Україні. *Зелена трансформація та стала біоекономіка: моногр.*; за наук. ред. А. А. Олешко, О. Ю. Будякової. Київ : КНУТД, 2024. С. 455 – 479. URL: <https://doi.org/10.30857/978.617.7763.34.4>.

6. Калініченко О. В., Лесюк В. С. Сутність та особливості формування маркетингових стратегій аграрних підприємств. *Перспективи розвитку національної економіки України: теоретичні та практичні аспекти : колективна монографія* / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 36 – 48.

7. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонок А. В., Абрамова А. С. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 231 с. URL: https://drive.google.com/open?id=1O9MqpU9zLP7t9z_Qq8lsRwTQ0hUyHsRx.

8. Кузьмин В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-е вид, перероб. та доп. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. 195 с.

9. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом: навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.

10. Ляшенко А. Х., Корбутяк А. Г., Сокровольська Н. Я., Юрій Е. О. Оцінка вартості підприємства: навчальний посібник Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 180 с. URL: https://drive.google.com/open?id=172hn98ohMr_0aMxSDYN9XGzWeTyiL8k7.

11. Мазур Н. А., Семенець І. В., Лопашук І. А. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1OGJ7-yPW5TV2cAAZDk6pcpZaaOU9ytIT/view>.

12. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н. доц. Є. В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2023. 264 с.

13. Черноіванова Г. С. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності сучасного підприємства. *Бізнес Інформ*. 2025. № 6. С. 205 – 213. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-6-205-213>.

14. Яковлев А. І., Ларка Л. С. Економіка підприємства: магістерський курс. навчальний посібник. Харків, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2018. 515 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35864>.

15. Kalinichenko, O., Kulyk, M., & Lesiuk, V. (2024). Economic and energy efficiency of resource-saving technology for switchgrass cultivation. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 10(2), 31 – 51. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.02.02>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України.
URL: <https://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
URL www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України.
URL <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України.
URL: <https://www.msp.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Веб-сайт наукової бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <http://lib.ru.if.ua>.
9. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
11. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.
12. Мережа бізнес-інформації. URL: <https://bin.ua>.